

LIBRIS

We know
books

Arhim. CLEOPA ILIE

**VALOAREA
SUFLETULUI**

Difuzare:

Nichita Ion

tel. 0234 543 705

0745 658 061

**EDITURA BUNAVESTIRE
BACĂU 2008**

CUPRINS

Despre blândete, smerenie și răbdare	5
Despre blândete	9
Despre smerenie	30
Despre îndelunga răbdare	64
Despre citirea Sfintelor Scripturi	83
Despre valoarea sufletului omului	95
Îngerii	99
Arhanghelii	101
Începătoriile	103
Stăpâniile	104
Puterile	105
Domniile	107
Tronurile sau Scaunele	109
Heruvimii	110
Serafimii	112
Drumul sufletului	119
Împotriva reîncarnării	127
Despre prooroci și proorocii mincinoși	135
Pregătirea celor ce primesc Sfintele Taine ...	148
Despre Melchisedec	173
Despre cele 14 pedepse primite de părinți	180

Despre neputrezirea morților	186
Despre conștiință	196
Cele patru feluri de împărtășire în Biserică ...	208
Despre ascultare, blagosloveniei și rai	223
Minunile lui Dumnezeu din lumea florilor	240
Minunile lui Dumnezeu din lumea arborilor ..	250
Discuții	262
Despre Rai	266
Despre iad	279
Pentru ce pricină luptă satana pe creștini	292
Tâlcuirea psalmilor 50, 142 și a fericirilor	301
Psalmul 50	301
Psalmul 142	313
Fericirile	314
Împotriva avorturilor	332
Pădurea cu copacii de jăratec	334
Despre o femeie	337
Cazul Ustiușina Claudia	337
Dascălul Nicolae Dumitriu	340
Tâlharul care a omorât un prunc	340

DESPRE BLÂNDEȚE, SMERENIE ȘI ÎNDELUNGA RĂBDARE

*Viața fără de cuvânt mai mult folosește
decât cuvântul fără de viață. Căci viața,
și tăcând, folosește, iar cuvântul,
și strigând, supără.*

Începând de aici, pe cât mila Domnului și
Mântuitorului nostru Iisus Hristos și ajuto-
rul Preacuratei Sale Maici îmi va ajuta și îmi va da
pricepere, voi vorbi despre această treime de virtuți
care sunt trei verigi ale lanțului duhovnicesc, care
le are în sine pe toate împletite și cu care lanț
trebuie a se lega de Hristos tot cel ce nădăjduiește
mântuirea sufletului său.

Iar pricina pentru care m-am gândit să
vorbesc în acest cuvânt pentru aceste trei virtuți
este că acestea fac o uniune, fiind strâns legate
între ele, și chiar contopindu-se una în alta, căci
cine, cu darul lui Hristos, a câștigat una, nu este
străin nici de celelalte două. Căci cine are smerenia
nefățarnică este și blând; iar cel blând, îndelung

I.S.B.N. 973-96484-7-9

rabdă, odihnindu-l pe el blândețea inimii sale în toate necazurile, și așa ajunge a împlini cuvântul cel scris: „*Luați jugul Meu asupra voastră și vă învățați de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți afla odihnă sufletelor voastre*” (Matei 11, 29).

Aceste virtuți se nasc din aceeași maică, adică din preafericita dragoste. Și după cum dragostea este roada Duhului, așa și smerenia este roada dragostei. Că mai întâi a fost dragostea, și apoi „*cu dragostea cea pentru noi S-a smerit pe Sine Dumnezeu, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte de cruce*” (Filipeni 2, 8). Și dacă smerenia este cea care înalță, apoi dragostea este cea care nu lasă a cădea de la înălțime.

Iar cum smerenia, blândețea și îndelunga răbdare sunt tot odrasle ale dragostei, aceasta se poate înțelege din cele ce zice Marele Apostol Pavel: „*Roada Duhului este dragostea*”. Apoi, când numără pe cele ce se nasc din ea, printre altele, zice: „*blândețea și îndelunga răbdare*” (Galateni 5, 22). Și altădată, arătând iarăși roadele dragostei, zice: „*Dragostea îndelung rabdă și este plină de bunătate*” (I Corinteni 13, 4).

Este adevărat că mă necinstesc pe mine și mă prihănesc, încercând să vorbesc de aceste mari virtuți de care eu sunt sărac și străin, căci nimeni nu este mai sărac decât cel ce învață și nu face. Că în ce fel este pictorul care zugrăvește apa pe pereți și la vreme de sete nu-l poate răcori, așa este și cel

ce învață fapta bună fără să o lucreze pe ea. Nu poate numai cuvântul, fără de lucrare, a-i potoli setea sufletului celui ce zugrăvește prin cuvinte de laudă bunătatea, fără să guste din ea prin sudoarea și osteneala lucrării.

Înțelept dar este cel care vorbește nu prin cuvinte mari, ci prin fapte vrednice de laudă, și acela este fericit care tace și lasă să-i vorbească lucrurile lui. Iarăși, acela este bun vorbitor care muștră și învață prin puterea lucrării, nu prin multa vorbire.

Deci, pentru mine, care lucruri nu am, ar fi mai de folos tăcerea, care este fără de primejdie. Și știu că, chiar de voi și vorbi, cuvântul meu nu va porni râvna ascultătorilor spre lucrare, căci cuvântul aceluia are putere și este vrednic de crezare, înaintea căruia au mers faptele. Pentru că, este de înțeles, unul este cuvântul frumos și altul este cuvântul din lucrare. Cuvântul din lucrare este cămară a nădejzii, mângâind pe cel ce-l vorbește cu osteneala lucrării. Iar cuvântul frumos, fără de lucrare, rămâne totdeauna amanet al rușinii, căci rușinează pe cel care l-a vorbit și nu l-a împlinit.

De aceea, cred că și Dumnezeiasca Evanghelie ne pune înainte pe facere, zicând: „*Cel ce va face și va învăța, acesta mare se va chema în împărăția cerurilor*”. Așa că multe mărturii am care mă opresc de a vorbi și a lăuda comorile altora.

Dar, într-un fel, vreau să mă mângâi, și pe mine, săracul, și mă gândesc că poate mă voi

semăna măcar cu cel orb, care ține lumina pentru alții, și măcar că el nu se folosește, nici nu se împărtășește de frumusețea luminii, dar pentru cei ce văd face un oarecare folos.

Cu această îndrăzneală vreau ca, în cele ce urmează, pe cât îmi va ajuta mila Domnului și îmi va da pricepere, să vorbesc despre virtuțile amintite mai sus. Iar fiindcă virtutea nu are limită, după cum și Sfântul Grigore de Nissa zice: „Limita virtuții este nelimitatul”¹ (nemărginirea), și dacă așa este adevărul, după cum și este, apoi eu, în cuvintele ce urmează, nu voi putea spune cine dintre oameni, afară de Dumnezeu, a avut cândva aceste trei virtuți în măsură desăvârșită. Căci desăvârșirea cea fără de margine a acestor trei, precum și a tuturor virtuților, se găsește numai la Dumnezeu, Cel fără de început.

Așadar, în cele ce vreau să zic, nu voi îndrepta cuvântul meu către Cel ce le are și le cuprinde pe toate cu desăvârșire, ci cuvântul se îndreaptă către trei aleși robi ai Săi: către Moise, zic, către David și către Marele Pavel. Și voi arăta că, deși acești trei mari plăcuți ai lui Dumnezeu au fost împodobiți din dumnezeiescul Dar cu toate faptele bune, însă mai mult au strălucit cu aceste trei: cu smerenia, cu blândețea și cu îndelunga răbdare.

* * *

¹ *Contemplări la viața lui Moise*, cap. 1.

Despre blândețe

Mai întâi voi începe cuvântul despre Sfântul și Marele Prooroc Moise, despre care Sfânta Scriptură spune că era om foarte blând, mai blând decât orice om de pe fața pământului (Numerii 12, 5). Dar, oare, acest mare proroc, care este așa de blând, era lipsit de smerenie? Nicidecum, căci aceste virtuți, cum am zis mai sus, se țin una de alta și se găsesc una în alta. Căci cine are blândețea cea adevărată, are și smerenia, și cine este smerit, se acoperă de blândețe.

Smerenia lui Moise o arată luminat Sfânta Scriptură, și iată ce zice: Pe când Moise păștea oile socrului său, Ietro, la muntele lui Dumnezeu Horeb, Dumnezeu i se arată lui Moise într-un rug care ardea cu flacără de foc, dar nu se mistuia, și îi zice: „Acum vino, Eu te voi trimite la Faraon și vei scoate din Egipt pe poporul Meu, pe copiii lui Israel” (Ieșirea 3, 10).

La aceste cuvinte ale lui Dumnezeu, Moise cel blând și smerit cu inima, cugetând la această mare misiune care i se încredinșase lui din partea lui Dumnezeu și socotindu-se pe sine cu totul nevrednic de o așa mare chemare, a zis: „Cine sunt eu ca să mă duc la Faraon, să scot din Egipt pe copiii lui Israel?” (Ieșirea 3, 11).

Iar după ce Dumnezeu îl adeverește că va fi negreșit cu el și îi va ajuta, și după ce îi arată

minunea cu toiagul său, care se prefăce în șarpe și apoi iarăși în toiag, și cu mâna care, la porunca lui Dumnezeu, Moise o bagă în sân și apoi o scoate albă de lepră, și iarăși o curăță, Moise iarăși se smerește în fața lui Dumnezeu și Îi arată neputința sa, zicând: „*Ah, Doamne, eu nu sunt un om cu vorbire ușoară; și această neputință nu o am de ieri, nici de alaltăieri, nici măcar de când vorbești Tu cu robul Tău; căci vorba și limba îmi este încurcată*” (Ieșirea 4, 10). Și apoi se ruga lui Dumnezeu să trimită pe altul și zicea: „*Ah, Doamne, trimite pe cine vrei să trimiți*” (Ieșirea 4, 13).

Este adevărat că Sfânta Scriptură spune că Dumnezeu S-a mâniat pentru această șovăire a lui Moise, dar Știutorul de inimi, Dumnezeu, Care cercă inimile, a văzut că nu din rea voință și din neascultare zice Moise aceste cuvinte, ci din prea multă smerenie și cunoștință de sine, arătându-se nevrednic și neîndemânatec pentru această slujbă mare la care este trimis. Căci deși s-a supărat Preabunul Dumnezeu pentru această puțină îndoială a lui Moise, dar nu l-a pedepsit, ci, văzându-l că se sokoate nevrednic și neputincios, mai mult l-a încurajat. Și auzindu-l că se plânge că este gângav și nu poate vorbi poporului, i-a zis: „*Cine a făcut gură omului? Și cine face pe om surd sau mut, cu vedere sau orb? Oare nu Eu, Domnul?*” (Iș. 4, 11).

Apoi, ca un părinte blând, vorbește cu robul Său și îl încurajează, zicându-i că: „*Iată, este acolo fratele tău, Aaron levitul. Știu că el vorbește*

bine și ușor. Tu îi vei vorbi și îi vei pune cuvintele Mele în gura lui și Eu voi fi cu gura ta și cu gura lui și vă voi învăța ce aveți de făcut. El va vorbi poporului Meu pentru tine și va fi gura ta și tu vei ținea pentru el locul lui Dumnezeu” (Ieșirea 4, 16). Și așa, cu aceste blânde și părintești cuvinte, a îmbărbătat pe smeritul Său rob și l-a trimis să scoată pe poporul Său din robia lui Faraon.

Dar, oare, frații mei, de aici nu trebuie să ne rămână ceva spre folos și zidire? De ce, oare, Dumnezeu, pentru această mare slujbă, nu a ales pe altul din poporul Său Israel, care era cu sutele de mii în Egipt, în robia lui Faraon? Și de ce a ales pe Moise, care fugise de Faraon și se înstrăinase acolo, după cum zice el: „*Locuiesc ca un străin în țară străină*”? (Ieșirea 2, 22). Pentru care pricină, oare, a ales pe cel care era străin și păștea departe de frații săi din Egipt, prin pustiu, iar acum, după cum arată Sfânta Scriptură, trecuse cu oile dincolo de pustie și ajunsese la Muntele lui Dumnezeu Horeb? (Ieșirea 3, 1).

După părerea și priceperea mea, dacă vom căuta să ne folosim și de aici, și dacă vom vrea să dăm cuvintelor de mai sus o tâlcuire puțin mai adâncă decât ce se istorisise în slovă, se va putea înțelege și așa: că Dumnezeu alege, uneori, pentru scopuri mari și de folos obștească poporului Său, pe cei care se socot în mintea lor de-a pururea nevrednici, ca Moise, care, smerindu-se și mărturisindu-și neputința sa înaintea lui Dumnezeu, zicea: „*Doamne,*

cine sunt eu?”. Pe aceia, zic, îi alege spre slujbe mari, care nu voiesc a sluji egipteneștilor patimi și a sta în robia lui faraon cel fără de trup, ci fug departe și se înstrăinează de slujirea și robia nevăzutului faraon, păscând oile cele fără de răutate ale virtuților prin locurile cele pustii de patimi și de răutăți, urcând drumul aspru al nevoinței înconjurați de virtuți, ca Moise de oi, până la înălțimea desăvârșirii. Și, ajungând acolo, la muntele cunoștinței de Dumnezeu, stau de vorbă cu El, față către față, prin privirea curăției minții, care acum a ajuns în stare de a i se încredința slujbe mari și de a i se descoperi dumnezeiești taine de la Cel care arde și luminează, dar nu mistuie spre nimicire, pe cei blânzi și smeriți cu inima, ca Moise. Căci zice Sfântul Isaac Sirul, că cine a ajuns la curăția minții este vrednic de a i se descoperi taine.

Iar fiindcă l-a ales pe Moise cu o neputință firească, adică gângav la limbă, și aceasta să fie socotită tot spre a Lui slavă, care nici o limbă nu va ajunge cândva îndeajuns să o povestească.

Și alta care trebuie a înțelege de aici este că El, când are a face lucruri mari, Se folosește de lucruri mici și de vase slabe, ca mulțimea puterii întru cele mari să rămână Lui. Căci dacă atunci, printr-un smerit păstor de oi, și acela gângav la limbă, a voit a scoate din robia lui Faraon aproape șase sute de mii, afară de copii (Ieșirea 12, 37), apoi vedem că mai târziu Își alege altul de la turmele oilor și îl mărturisește că l-a găsit după

inima Sa (I Regi 13, 14; Fapte 13, 22), și cu el face veșnicul legământ, ca prin Cel ce îi va fi urmaș după trup să întemeieze duhovniceasca Sa împărăție, cea fără de sfârșit (Psalmul 88, 20, 33-36; II Regi 7, 16). Iar la plinirea vremii, când Cel făgăduit cu jurământ lui David (Psalmul 131, 11) a venit și a voit a scoate toate neamurile din robia lui satan. Și Și-a ales Luiși pentru această mare slujbă pe cei smeriți și nebăgați în seamă; și prin doisprezece oameni, dintre care cei mai mulți erau simpli și necărturari, a arătat adevărul în lume, iar înțelepciunea lumii acesteia ca o nebunie a arătat-o înaintea Sa.

Prin acești duhovnicești pescari, pe toți cei ce au crezut întru numele Lui, i-a vânat spre mântuire. Și așa, prin cele proaste și slabe lucruri, pe cele înțelepte și tari le-a rușinat (I Corinteni 1, 27).

Iar dacă vedem că cel Atotputernic a lăsat lui Moise limba încurcată, chiar și după ce îl pune mijlocitor între El și poporul Său Israel, și cu această iconomie trebuie să înțelegem că îl cruță pe Moise, ca nu cândva în viață el să uite că Dumnezeu lucrează atâtea puteri și semne prin cel neputincios și nedesăvârșit întru cele firești. Și călătorind mai departe în viață, cu neputința sa, mai mult să se smerească în fața Domnului.

După cum și la Marele Pavel, vasul alegerii, care este trimis să-I poarte numele Lui înaintea neamurilor, și a împăraților, și a fiilor lui Israel (Fapte 9, 15), pe lângă bogăția darului lui